



Билтен број 6
Јун 2021.

Заједно можемо боље



ПРОГРАМ ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ
СРБИЈА-ЦРНА ГОРА
2014-2020



Република Србија



Crna Gora



Овај програм финансира
Европска унија

Шесто издање билтена “Заједно можемо боље”, који је припремио Заједнички технички сектетаријат за ИПА II Програм прекограничне сарадње Србија - Црна Гора 2014-2020, доноси информације о активностима и догађајима спроведеним у оквиру Програма.

www.cbcsrb-mne.org

www.facebook.com/PrekograničniProgramSRBMNE

www.cbc-srb-mne.euzatebe.rs/en/

У завршној фази припреме ИПА III Програма прекограничне сарадње Србија-Црна Гора за следећу седмогодишњу финансијску перспективу 2021-2027, други нацрт Програмског документа је представљен на Јавним консултацијама одржаним 21. априла 2021. године. Учесници овог догађаја су дали свој допринос овом важном процесу кроз давање предлога за унапређење овог документа.



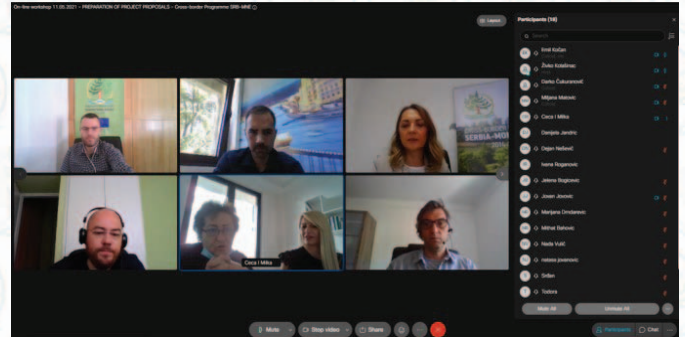
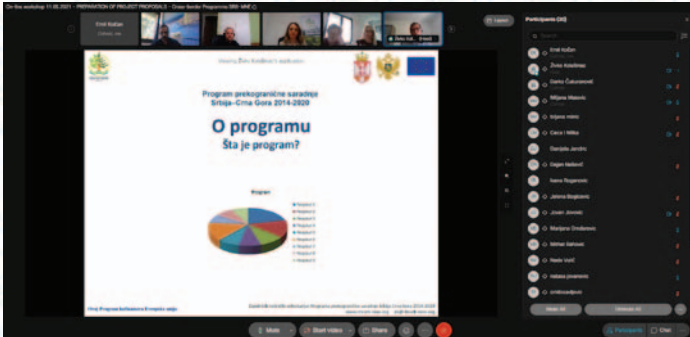
ИПА III
Cross Border Cooperation Programme
2021-2027

Serbia - Montenegro

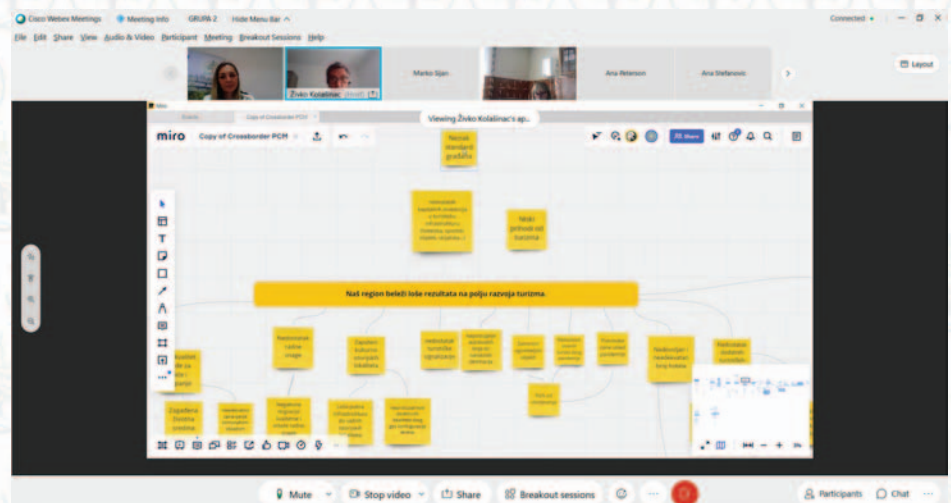
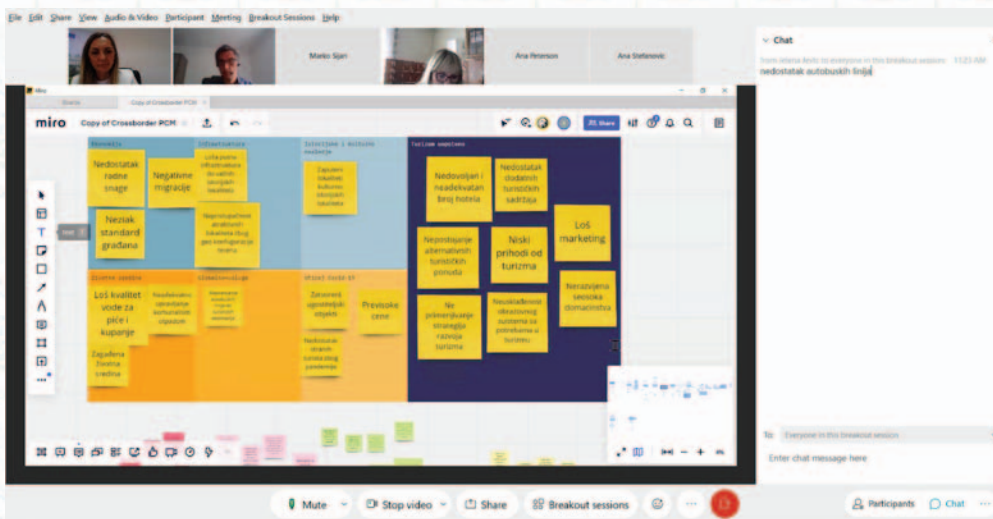




Радионице на тему „Припрема предлога пројеката у оквиру Програма прекограничне сарадње Србија-Црна Гора 2014–2020“ одржане су 11. и 13. маја 2021. године, виртуелно . У оквиру припрема за расписивање предстојећег позива за достављање предлога пројеката радионице су организовали Министарство за европске интеграције Републике Србије и Канцеларија за европске интеграције Црне Горе уз помоћ Заједничког техничког секретеријата Програма.



Радионицама је присуствовао преко 35 представника националних и локалних институција, развојних агенција и невладиних организација. Учесницима је детаљно представљен Програм прекограничне сарадње две земље, његови циљеви, структура и приоритети, кључни аспекти пројектног циклуса и развијања пројеката али и практични савети о начину аплицирања и припреми матрице логичког оквира. Сви заинтересовани имали су прилику да добију одговоре на питања и учествују у дискусији.





Вести из пројеката финансираних у оквиру
Првог позива ИПА програма прекограничне сарадње Србија - Црна Гора 2014 -2020

Будућност планете је у нашим рукама, можемо је сачувати

У оквиру пројекта „Смањење утицаја локалних заједница прекограничног региона Србије и Црне Горе на климатске изазове – МИ МОЖЕМО“ су дефинисани регионални прекогранични приоритети у смањењу емисије гасова са ефектом стаклене баште у циљу унапређења регионалне сарадње и координираног деловања на смањење негативног утицаја на климатске промене.



Деловањем људи сваке секунде се на нашој планети испушта око 800 тона угљен-диоксида у атмосферу, што узрокује неповољне климатске промене. Пројекат је допринео смањењу емисије угљен диоксида за око 75 тона годишње у прекограничном подручју Србије и Црне Горе.

Пројекатом су обухваћене активности усмерене на унапређење образовног процеса и стицање знања ученика основних и средњих школа о обновљивим енергетским изворима. Укупно шест основних школа и топлана у Краљеву су опремаљене са опремом која користи сунчеву енергију и пелет, а топлана у Пљевљима је добила опрему за брзе интервенције приликом кварова.



Шефица Делегације Европске уније у Црној Гори амбасадорка Оана Кристина Попа боравила је 20. маја 2021. године у првој званичној посети општини Пљевља и том приликом посетила Основну школу “Салко Аљковић”, у којој је ЕУ финансирала уградњу соларних панела у оквиру пројекта “Ми можемо”.

Током дводневна завршних конференција одржаних 3. и 4. јуна 2021. године у Врњачкој Бањи и Краљеву и 7. јуна у Пљевљима учесници су имали прилике да се упознају са резултатима оствареним током реализације пројекта.

У оквиру пројекта који су партнерски реализовали Асоцијација за развој Ибарске долине из Краљева, Гријање д.о.о из Пљеваља, Јавно енергетско предузеће “Топлана” из Краљева и НВО Центар еколошких иницијатива из Берана, урађен је промотивни спот под слоганом “Будућност планете је у нашим рукама, можемо је сачувати”.





Дистрибуирани сетови за компостирање

Као део подршке увођењу концепта одрживог управљања чврстим комуналним отпадом Општина Гусиње извршила је набавку 30 контејнера и 15 канти за одлагање отпада, који ће допринети лепшем изгледу града.

Ова набавка веома је значајна за локално Комунално предузећа јер ће нове комуналне посуде заменити старе, а такође ће бити постављене на новим локацијама у ужој градској зони и околним сеоским насељима.

Вредност набавке контејнера и канти износила је око 8,700 евра, а набавка је реализована уз помоћ Европске уније у оквиру пројекта “Увођење одрживог управљања отпадом – БинС” који се реализује у оквиру Програма прекограничне сарадње Србија – Црна Гора 2014 – 2020. Пројекат се партнерски реализује са Комуналним предузећем „Врела“ из Сјенице.

Поред ове набавке пројекат је подржао и набавку два камиона за сакупљање и одлагање комуналног отпада као и низа активности које за циљ имају заштиту животне средине, увођење система одрживог управљања отпадом и промоцију компостирања.

Обука о компостирању одржана је у Гусињу 15 и 16. јуна 2021. а била је намењена младим фармерима, становницима градских и приградских насеља у Гусињу који су заинтересовани за компостирање.



Обуци је присуствовало 30 учесника који су имали прилике да сазнају нове информације о овој веома занимљивој теми. Током оба дана одржан је теоријски део обуке у просторијама Општине Гусиње док се теренски рад реализовао у двориштима заинтересованих грађана где је приказан начин израде компостера као и начин слагања биоразградивог отпада ради његове разградње и касније стварања компоста.

Током обуке заинтересованим грађанима подељено је укупно 30 сетова за компостирање са тенденцијом да се тренд компостирања био отпада прошири међу фармерима и осталим становницима Гусиња.



Набављена нова опрема кроз пројекат „Будимо припремљени“

Конференција у оквиру пројекта „Будимо припремљени“ одржана је 03.јуна 2021.године у Новом Пазару. На конференцији је представљена нова опрема набављена за Министарство унутрашњих послова Републике Србије – Сектор за ванредне ситуације. Набављена је опрема за заштиту и спасавање од поплава и пожара која обухвата пет теренских возила, пет термовизијских камера и пет преносних резервоара за воду које су добили град Нови Пазар и општине Тутин, Сјеница и Рашка. Вредност набављене опреме износи 82.421,48 евра.



Пројекат има за циљ унапређење капацитета надлежних институција из Србије и Црне Горе које се баве заштитом и спасавањем за превенцију пожара и поплава и ублажавање њихових последица, као и информисање становништва прекограничне области о важности смањења ризика од непогода. Остале пројектне активности укључују прекограничне тренинге и показне вежбе на теме везане за заштиту и спасавање у случајевима пожара и поплава, прекограничне семинаре о моделима добре праксе када је у питању заштита од пожара и поплава, међународну конференцију на тему смањења ризика од непогода, кампању информисања становништва о ризицима од непогода, превентивним мерама и активностима које би требало предузети у случајевима одређених непогода итд.

Поред тога, у протеклом периоду су израђене брошуре о ризицима и заштити од поплава у циљу информисања становништва о узроцима настанка поплава, опасностима које прате поплаве, али и начинима правилног понашања, мерама спречавања и смањивања штетних последица по животе и здравље људи, материјална добра, животну средину, културно-историјско наслеђе, привредне активности и инфраструктуру.

Водећи партнер на пројекту је ФОРС Монтенегро, док је партнер у Републици Србији Министарство унутрашњих послова. Пројекат се у Црној Гори реализује у општинама Беране, Бијело Поље, Никшић, Шавник, Жабљак, Пљевља и Петњица, док се у Србији спроводи у општинама: Нови Пазар, Сјеница, Тутин и Рашка.





У оквиру Другог позива за подношење предлога пројеката, ИПА Програма прекограничне сарадње Србија-Црна Гора 2014-2020, у предходном периоду су уговорена су још три пројекта из преосталих средстава. Пројекти имају за циљ јачање социјалне и културне инклузије рањивих група као и унапређење капацитета за коришћење туристичких потенцијала.

Вести из пројеката финансираних у оквиру Другог позива ИПА програма прекограничне сарадње Србија - Црна Гора 2014 -2020

Успостављање тематских стаза

Активности на почетку реализације пројекта „Тематско путовање коридором културне и природне баштине од Србије до Црне Горе - *Creative twinning*“ уговорен у квиру другог позива ИПА Програма прекограничне сарадње Србија-Црна Гора 2014-2020 усмерене су на јачање сарадње људи и институција на изградњи капацитета и промоцији културно-историјских и природних вредности датог подручја. Развој тематских стаза у складу са постојећим потенцијалима допринеће унапређењу услова да подручје са значајним потенцијалом у људима и понуди постане приступачније и атрактивније посетиоцима, утиче на одрживост привредних активности, очувању природних карактеристика и неговање традиције.

Главна тема пројекта је туристичко оживљавање кључних локација које баштине заједничко наслеђе у прекограничном подручју Србије и Црне Горе кроз бројне активности које доприносе креирању новог туристичког производа.

У ту сврху одржани су бројни састанци су одржани са представницима доносилаца одлука, представницима НВО и институција које су активне на предметној територији и имају снажан локални утицај на њен одрживи развој. Продуктивни састанци допринели су усаглашавању организационих корака у спровођењу приоритетних активности, иницијалну размену мишљења и кретивних идеја око кључних потенцијала развоја тематских стаза и заједничког прекограничног производа.



Подршка ефикасном почетку имплементације дата је и од стране тима Заједничког техничког секретаријата Програма, путем онлајн мониторинг посете, уз смернице и појашњења. У току је формирање Техничко-саветодавног одбора (ТСО) за потребе координације пројектних активности и праћења реализације пројекта. Договорено је да ће ТСО бити сачињен од представника институција и приватног сектора укључујући и представнике јединица локалних самоуправа.

„Очекујем да ће пројекат допринети већој препознатљивости, атрактивности и видљивости прекограничног региона као туристичке дестинације са побољшаном туристичком понудом. Бројне институције, организације и појединци укључени у пројекат такође ће допринети остваривању очекиваних резултата пројекта. Имплементациони тим има искуства, али сваким новим пројектом добија додатну енергију за изградњу капацитета и учвршћивање сарадње“ - Радојка Савић, Менаџер пројекта.



Траговима сова и других дивљих врста

Центар за заштиту и проучавање птица из Подгорице у сарадњи са пројектним партнерима НВО Сјеверна земља из Берана, Регионалном туристичком организацијом Санџак из Новог Пазара и Удружењем грађана Јадовник из Пријепоља, од фебруара 2021. реализује “Ху Ху пројекат – Траговима сова и других дивљих врста”.

Циљ пројекта је подстицање развоја туризма заснованог на природном наслеђу дивљих биљних и животињских врста у прекограничној области између Србије и Црне Горе. Вредност пројекта износи 262,028.98 евра а планирана дужина трајања пројекта је 24 месеца.

Пројекат између осталог предвиђа успостављање два *wildlife* туристичка итинерера, обуку водича за вођење тура које укључују посматрање дивљих животиња и птица, студијску посету као и успостављање дигиталне платформе за промоцију *wildlife* туризма у региону.

Партнери су у предходном периоду почели са реализацијом припремних активности у циљу прикупљања података неопходних за развој туристичких итинерера у прекограничном региону. Одржан је низ састанака са представницима туристичких организација из различитих општина, као и других актера који делују у области туризма, како би прикупили податке о аутентичним локалним пружаоцима туристичких услуга (сеоска домаћинства, ресторани, оутдоор клубови), као и о појединцима који би могли да дају допринос развоју итинерера, те да у каснијим фазама буду директно укључени у остале пројектне активности.

У току је процена и прикупљање података о дивљим животињским врстама, лековитом биљу и гљивама које су специфичне за пројектно подручје. Све прикупљене информације биће део информативног приручника који ће служити како водичима, тако и туристима који буду посећивали овај регион.

Пројектни тим је започео и припремне активности на мапирању, процени сигурности, приступачности и видљивости стаза за дивље животиње и птице у најпогоднијим областима у осам таргетираних општина.





Чудни су путеви вере од Лима до Зете

Од 1. априла 2021. године почела је имплементација пројекта “Чудни су путеви вере од Лима до Зете” који заједно спроводе Туристичка организација Прибој и Епархија будимљанско-никшићка. Укупна вредност пројекта је 410.430,38 евра од чега Европска унија донира 336.552,91 евра. Предвиђено трајање имплементације пројекта је 24 месеца.



Кроз пројекат је планирано да се створе услови за одрживи заједнички прекогранични производ кроз нову туристичку инфраструктуру, бољу информисаност туриста, побољсан квалитет услуга, бољу промоцију прекограничног верског и културног туристичког производа и бољу видљивост циљног подручја. Такође је планирано да се унапреде капацитети оба партнера на пројекту кроз изградњу центра за посетиоце у оквиру комплекса Прибојске бање и адаптацију и опремање историјске vile у центру Никшића као и унапређење заједничке понуде верског туризма прекограничне области.



“Драго ми је сто смо успоставили сарадњу са Епархијом будимљанско-никшићком на овом заиста интересантном пројекту захваљујући коме ћемо унапредити туристичке потенцијале овог прекограничног подручја и допринети развоју ова два недовољно развијена подручја. Очекујем успешну пословну сарадњу са партнерима на пројекту поготову сто смо и једни и други до сада имали искуства у имплементацији пројекта прекограничне сарадње”- Видоје Дидановић, Туристичка организација Прибој.



Билтен број 6
Јун 2021.

Заједно можемо боље



ПРОГРАМ ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ
СРБИЈА-ЦРНА ГОРА
2014-2020



Република Србија



Crna Gora



Овај програм финансира
Европска унија

www.evropa.gov.rs

www.mei.gov.rs

www.eu.me

www.kei.gov.me

www.cbcsrb-mne.org

www.facebook.com/PrekograničniProgramSRBMNE

www.cbc-srb-mne.euzatebe.rs/en/

ЗАЈЕДНИЧКИ ТЕХНИЧКИ СЕКРЕТАРИЈАТ

Зоре Томашевић 5
31300 Пријепоље
Република Србија
+381 33 711 705
jts@cbcsrb-mne.org

Живко КОЛАШИНАЦ
Руководилац Заједничког техничког секретаријата
zivko.kolasinac@mei.gov.rs

Миљана МАТОВИЋ
Пројектни службеник и стручњак за комуникацију
miljana.matovic@mei.gov.rs

Дарко ЧУКУРАНОВИЋ
Програмски сарадник
darko.cukuranovic@mei.gov.rs

Милан ЖЕЖЕЉ
Службеник за финансије
milan.zezelj@mei.gov.rs

АНТЕНА

Иве Андрића 1
84000 Бијело Поље
Црна Гора
+38250682202

Емил КОЧАН
Пројектни службеник
emil.kocan@gsv.gov.me

Митхат БАХОВИЋ
Програмски сарадник
mithat.bahovic@gsv.gov.me

Билтен је направљен уз подршку Европске уније

Садржај билтена је искључива одговорност оперативних структура укључених у имплементацију ИПА Програма прекограничне сарадње Србија-Црна Гора 2014-2020, те ни на који начин не одражава ставове Европске уније.